

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Dominica IV. post epiphaniam

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

& eo ipso probat, se esse verum omnipotentem Deum, & Magistrum illum salvandi, de quo Esa. 63. v. 1.

2. *Excellenter.* Nam eo ipso momento, quo Christus fidem centurionis publicè prædicabat, servus convalescit. Tam subito Medici corporales juvare non possunt, sed ut proverbium habet *Morbi veniunt catervatim, & particularim recedunt, imò*

Non est in medico semper relevetur ut ager,

Sed doctâ interdum plus valet arte malum.

Christus verò sanat ex tempore lepram, paralytin, & alios morbos incurabiles. Nam Deus est cum ipso, Act. 10. v. 38.

Ad hunc Medicum, Vos nri confugite in morbis tam corporalibus quàm spiritualibus. Nam tanta est ipsius virtus & potentia, ut ne unum quidem deficiat, Esa. 40. v. 26.

Dominica IV. post Epiphaniam.

Evangelium Matth. 8. v. 23. 28.

D Johannes in Apocalypsi vidit Angelum, qui nube amictus erat, & Iridem in capite habebat. Facies ejus erat ut Sol, & pedes ejus tanquam columnæ ignis. Pedem dextrum ponebat super mare, sinistrum autem super terram, cap. 10. vers. 1. seqq.

Per Angelum hunc intelligitur Angelus fœderis, Dominus noster Jesus Christus. Nube quâ amictus est tegit peccata nostra, Esa. 44. v. 22. Iris est reconciliationis indicium, Gen. 9. v. 13. splendor solis in facie, divinitatem indicat, est enim sol justitiæ, Mal. 4. v. 2. Pedes quibus mare & terram supergreditur, dominium ejus notant, quod accepit à Patre, Psalm. 8. vers. 7. 8. 9. dominatur enim à mari usque ad mare, & à flumine usque ad terminos orbis terrarum, Psalm. 72. vers. 8. *ps. 89. 26-28.*

Hujus domini specimen habemus in hodierno Evangelio. Videbimus

I. Exortam tempestatem.

II. Christi potestatem.

J.J.

EXEGESIS.

Qui nescit orare, intret mare, Veteres dixerunt. Nam quia navigantes in mari animas suas exiguo ligno concredunt, Sap. 14. v. 5. præsentissimam mortem præ oculis habent, & sunt

Digitis à morte remoti

Quatuor aut septem, sit sit latissima tæda,

Ut juvenalis loquitur. Præsertim quando sub æstu maris turbulentis æquilonibus modò ad cælos usque efferuntur, modò ad abyssos usque dejiciuntur, ut consilii inopes

H

sicut

sicut ebrj fluctuent, Ps. 107. v. 26. 27. ibi preces ultimum sunt refugium, ut prælecta Evangelii hodierni pericope abundè testatur, quâ navigatio Christi cum discipulis in mari Tiberi ad is suscepta, & tempestas de repente suborta describitur.

Consideramus igitur

I. *Navigationem.*

II. *Periclitationem.*

Circa navigationem notanda venit

1. *Temporis circumstantia*, quando contigerit, nempe cum Christus de monte descendisset, leprosum mundasset, setvum Centurionis paralyticum, & alios infirmos curasset, insuper etiam variis parabolis de terra quadruplici, de zizaniis tritico intermixtis, de pretiosa margarita, &c. mysteria regni cœlestis declarasset, ut ex Marco c. 4. v. 1. & 35. videre est. Post concionem illam quæ siverat ex discipulis. Num hæc intelligerent? illi respondebant: utiq; & putabant, se satis probè callere ista omnia. Proinde Christus ducit eos ad mare, & magnam tempestatem oriri finit, ut reipsâ experiantur, fidem suam adhuc esse modicam, & progressus in Schola Christi exiles, quo fine adhuc hodie Ecclesiam Crucis subjicit, ut fides nostra ad praxin deducatur. Nam vexatio dat intellectum, Eccl. 28. v. 19.

2. *Discipulorum concomitantia.* Nam discipuli sequebantur eum, inquit Evangelista. Crux & calamitas tam pulchrum est *περιηλίων*, quod hostibus suis Christus non vult concedere, sed amicos & discipulos suos hæc sarcinâ dignatur. Ipse præit & circumspicit, an sequamur, si quis vult post me venire, inquit, abneget seipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me, Matth. 16. vers. 24.

Non relinquit nos orphanos, sed ipse navim tribulationis ingreditur, & in quo passus est, auxiliari novit iis, qui tentantur. Ebr. 2. v. 18.

Premite te paupertas, Christus egenus factus est propter nos, cum dives esset, ut nos illius inopiâ ditesceremus, 2. Cor. 8. v. 9.

Exilium pateris, Christus statim in infantia fugam capeffere coactus est, ut nobis veram tranquillitatem cœlestis Patriæ recuperaret, Joh. 14. v. 3.

Vexat te fames & sitis, Christus idem perpeffus est, Matth. 4. v. 2. Joh. 4. v. 6.

Rependit tibi mundus pro beneficiis calumnias & persecutionem, hoc ipsum quoq; Christus expertus est, Luc. 4. vers. 29. & 11. vers. 15.

In summa: Talem Pontificem non habemus, qui non possit compati infirmitatibus nostris, sed tentatum per omnia pro similitudine, absque peccato, adeamus ergo, &c. Ebr. 4. v. 15, 16. Deinde hoc etiam plenum est solatii, quod Christus ipse discipulos suos ad mare ducit, & navem conscendere jubet. Inde enim videmus, quod casu nihil mali nobis accidere possit, sed bona & mala, vita & mors, paupertas & divitiæ à Deo veniant, Sir. 11. v. 14. Is est, qui mortificat & vivificat, ad inferos ducit & reducit, 1. Sam. 2. v. 6. Hæc de navigatione.

Jam sequitur *periclitatio*, quæ describitur

1. *Ratione turbinis.* Nam motus magnus factus est in mari, inquit Evangelista. Marcus utitur voce *λαίλαψ*, c. 4. v. 37. qui procella vehemens est, & infernè sursum versus repentè convolvitur. Hoc exaggeratur adhuc magis per adverbium *ὠδὲ*, quod semper aliquid notabile consequi solet.

Hunc

Hunc turbinem Satanas excitavit, qui in aëre caliginoso dominatur, Eph. 6. v. 12. & navem quâ Christus cū discipulis vehebatur, submergere tentat ex inimicitia antiqua, quam in Paradiso Deus Pater cœlestis inter semen mulieris & serpentis posuit, Gen. 3. vers. 15.

Idem adhuc hodie omnes verè Christiani experiri coguntur, qui navem Ecclesiæ conscenderunt. Mox enim exurgit turbo publicus, qui per hæreses & persecutiones hanc navem quassat, utur tempore Eliæ, 1. Reg. 19. v. 1. seqq. mox turbo privatus, qui crucem multiplicat, & hunc corporaliter, illum spiritualiter affligit, ut exempla comprobant, Matth. 8. v. 6. Joh. 5. v. 5. Pl. 116. v. 3. Job. 1. v. 15. seqq.

Hæc est fors Ecclesiæ in hoc seculo. Qui ergò vult cum Christo navigare, ad turbines sustinendos se præparet, 1. Tim. 3. v. 12.

2. *Ratione discriminis.* Nam turbo non solum exurgit, qui fervere facit, quasi ollam, profundum, & mare ponit, quasi unguenta bullirent, Job. 41. v. 22. sed auget insuper periculum

1. *Fluctuum copia,* quibus navis operiebatur. O quoties nos cum Davide lamentamur Pl. 69. v. 1. salvum me fac Deus, quoniam intraverunt aquæ usque ad animam meam, veni in altitudinem maris, & tempestas demersit me, & iterum Pl. 42. v. 8. abyssum invocat, in voce catarractarum tuarum, omnia excelsa tua, & fluctus tui super me transierunt. Præsertim in morte gravissimus agôn superandus nobis restat, ubi verè fluctus tentationum implebunt naviculam cordis nostri, eamque submergere laborabunt, sed fidelis est Deus, qui mare terminis suis circumdedit, & fluctibus imperare potest, usque huc, inquit, venies,

& non amplius, hic confringes tumentes fluctus tuos, Job. 38. vers. 11. vide etiam 1. Cor. 10. vers. 13. quare simus cordati, & spei anchoram firmiter teneamus, Ebr. 6. vers. 19.

2. *Christi incuria,* qui interim dormiebat, & quidem in cervicali, ut Marcus addit c. 4. v. 38. Frequens est hæc tentatio, quâ pii plerunq; exercentur. Sed apparens tantum somnus est, non realis. Quomodo enim dormiret, qui semper vigilat, & vigilando Israel custodit, Pl. 121. v. 4. vide etiam Pl. 34. v. 16. Pl. 49. v. 9. Tum autem dormire dicitur, quando auxilium differt, & nostri oblitus esse videtur, ut tempore diluvii, dum Noah in arca lateret, Gen. 7. v. 11. c. 8. v. 13. tempore servitutis Ægyptiæ, Exod. 2. v. 23. c. 3. v. 7. & quoties auxilium suum distulit Davidi, Jobo, & aliis. Interim tamen novit tribulationes nostras, quibus ad tempus tantum nos exercet, ut in patientiando fortes, in precando alacres, in amando & sperando ferventes efficiamur. Hinc Esa. 54. v. 7. consolatur Ecclesiam suam: Ad punctum in modico dereliqui te, & in miserationibus magnis congregabo te. In momento indignationis abscondi faciem meam parumper à te, & in misericordia sempiterna misertus sum tui, dixit redemptor tuus Dominus.

3. *Ratione vociferaminis.* Nam quia rebus ita stantibus præsentissimum mortis periculum discipuli præ oculis videbant, ad Christum confugiunt, & Domine, inquit, serva nos, perimus, ut Matthæus in præsentis Evangelio ipsorum verba recenset. Cum nondum expergisceretur, clamant ulterius, Præceptor perimus, ut habet Lucas cap. 8. vers. 24. Cum non possent eum excitare, impatientiam suam produunt,

dicentes: Magister, aded nihil ad te pertinet, quod perimus, ut est apud Marcum, c. 4. v. 38.

Hoc idem nos quoque observemus, cum in procellosos afflictionum & persecutionum fluctus incidimus:

1. *Christum accedamus*, non quidem passibus corporis, sed affectibus mentis, ipse enim est verus *ἐπιστάτης* & Dominus noster, imò magister ad salvandum, Esa. 63. v. 1. & certissimam liberationem promisit, Pl. 50. v. 15. Pl. 121. v. 2. Paral. 20. v. 12.

2. *Dormientem expergesciamus* non clamore externo, sed interno devotæ orationis, quæ cælos penetrat, & non cessat, donec propinquet, Sir. 35. v. 21. Non enim vocis Deus, sed cordis auditor est, nec admonendus clamoribus, qui cogitationes videt, inquit Cyprianus.

3. *Calamitatem nostram expanamus*, ingeminantes cum discipulis: Domine, serva nos, perimus.

Navicula Ecclesia fluctibus cooperta labascit. Venerunt gentes in hereditatem tuam, &c. Pl. 79. v. 1. seqq. Hæretici & tyranni conjurarunt in perniciem ejus, Pl. 83. v. 3. seqq. actum videtur de Ecclesia, Magister non est tibi curæ quod perimus, Domine, Domine, serva nos.

Navicula Republica procellosis hinc inde fluctibus agitur, iudicium in absynthium convertitur, Amos. 5. v. 7. lacerata est lex, & non pervenit usque ad finem iudicium, quia impius prævalet adversus justum, Hab. 1. v. 4. Principes terræ infideles sunt furum focii, omnes diligunt munera, sequuntur retributiones. Pupillum non iudicant, & causa viduæ non ingreditur ad illos, Esa. 1. v. 23. vide etiam Mich. 7. v. 3. hinc pax exulat, & bella ghesunt undique.

Magister non est tibi curæ quod perimus, Domine, Domine, serva nos.

Navicula Oeconomica fluctuat, omnia bello consumuntur, quæ magno labore comparavimus, maritus mortuus est, conjux ægrotat, panis deficit, &c. Magister non est tibi curæ quod perimus, Domine, Domine serva nos.

Hujusmodi clamores Deum ad misericordiam movent, & naufragium impediunt, Pl. 145. v. 18. 19. Jac. 5. v. 16.

De Secundo.

Superest ut *de potestate Christi* etiam aliquid dicamus, quam testatur

I. *Discipulorum increpatione*. Vocabant ipsum Magistrum, cujus partes sunt informatio & castigatio: Quia igitur hic plus justo timebant, & ex miraculis ejus nondum didicerant, quod omnia tradita sint ipsi à Patre, increpat illorum

1. *Pusillanimitatem*, &c, quid timidi estis, inquit, Ego vobiscum sum, me præsentem non est quod timeatis. Eodem modo solatur Ecclesiam suam, Es. 41. v. 9. Pl. 91. v. 14. 15. Matth. 18. v. 20. Hinc cum Paulo tripudiare possumus: Si Deus pro nobis, quis contra nos, Rom. 8. v. 31.

2. *Fidei exiguitatem*. Nam *ὀλιγοπιστος* vocat, & ubi est, inquit, fides vestra, ut Lucas exprimit c. 8. v. 25. Credebant quidem discipuli, Christum ipsos posse eripere, aliàs non excitassent ipsum, sed quia dormiebat, fides ipsorum paulatim languescere incipiebat. Non tamen propterea à Christo rejiciuntur, quod in nostram consolationem probè notemus. Nam infirma fides est etiam fides, & Christum æquè apprehendit, ac fides magna & valida, proinde non est desperandum. Calamum quassatum Do-

minis

minus non confringet, & linum fumigans non extinguet, Es. 42. v. 3.

II. *Maris tranquillatione*, quæ describitur

1. *Formaliter*. Nam increpavit, inquit Evangelista, ventos & mare. Marcus clarius exprimit quid dixerit v. 39. nimirum: file & obmutefce. Hoc ipso Dominum maris etiam se declaravit, juxta vaticinium Pl. 89. v. 26.

Xerxes compedes mari iniecit, & virgis illud castigari jussit, eò quod exercitum suum læserat, sed nihil profecit. Nos habemus Salvatorem, qui terminos mari præscripsit, Pl. 104. v. 9. cujus mandatum grandæ, nix, glacies & Spiritus procellarum efficiunt, Pl. 148. v. 8. imò qui pedibus mare calcat, & eidem velut aridæ inambulat, Matth. 14. v. 25.

2. *Finaliter*

1. *Ratione maris quiescentis*. Secuta enim est tranquillitas magna, ita ut ne femita quidem turbationis alicujus remanserit, quod aliàs tam citò fieri non solet. Decet

enim magnum, magna & miranda facere, inquit Origines, & post magnam calamitatem magna sequitur refocillatio. Notate hoc dilecti. Non semper nubila, Phœbus etiam post nubila rursus orietur, Tob. 3. v. 21. 22.

2. *Ratione populi presentis*, qui admirantur & prædicant hoc insigne miraculum, dicentes: quis est iste, cui venti & mare obediunt. Hic enim verus est miraculorum usus, ut cognoscamus Jesum Christum, Joh. 20. v. ult. Proinde peccant Calviniani & Jesuitæ, quando ex his & aliis miraculis Christi hominis majestatem & omnipotentiam videre nolunt, sed omnem planè communicationem idiomatum in hoc mysterio rejiciunt. Miracula enim, quæ propria & divinâ virtute operatus est in diebus carnis suæ, omnes verè pios clamare faciunt cum hominibus hæc ex hodierno Evangelio: Qualis hic est, cui venti & mare obediunt? Quiescite igitur, quotquot Majestatem Christi violare studetis, quiescite ab homine, cujus Spiritus in maribus ejus, & nescitis, quanti æstimandus sit, Esa. 2. v. 22.

Dominica V. post Epiphaniam.

Evangelium Matth. 13. vers. 24. 30.

Cum ingrederetur Susanna pomarium lavatura cum duabus puellis sub æstu diei, nil quicquam meruit periculi, & ut magis tuta lavare possit, puellis mandat, quas ad oleum & smegma afferendum ablegabat, ut ostia pomarii clauderent. Sed ecce duo senes sese absconderant in pomario, & absentibus

puellis concubicum sollicitant, quem ubi Susanna renuit, accusant ipsam adulterii cum juvene admissi, quare ad pœnam lapidationis innocentissima matrona condemnatur. Hist. Susa.

Huic pomario non absimilis est Ecclesia, quæ hortus conclusus dicitur in Cant. 4. v. 12. ibi fons patens domui David & habitantibus

H 3

tibus